

בספר הקדוש

תזמור דבורה

כפי שנמסר בקצרה מדי שבוע על ידי מורנו הגאון רבי **מאיר סנדר** שליט"א מו"צ בעיה"ק ירושלים תובב"א, מח"ס 'דברי מאיר' ועוד

הקדמה:

אומר כאן רבינו דבר נפלא, שהמידה הזאת: "כי חפץ חסד הוא" היא שהקב"ה חפץ במי שעושה חסד עם אחרים, וביאור העניין הוא: אדם שעושה חסד כל מעשה חסד שהוא עושה עולה להיכל מיוחד ששם יש מלאכים שמכניסים את כל החסדים ומתי שנגזרת גזירה על ישראל ע"י שעושים עבירות מגיעים אותם המלאכים ומלמדים זכות על ישראל ואומרים שכיון שישראל עוסקים בחסד גם הקב"ה יעשה עימם חסד על אף שמעשיהם האחרים אינם טובים כ"כ, ומביא רבינו ראיה נפלאה לזה ממה שאמרו חז"ל שבשעת החורבן היו לישראל עוונות רבים ומידת הדין הייתה מתוחה עליהם ואמר הקב"ה למלאך גבריאל הממונה על הדינים [ולכן הוא נקרא: "גבריאל" מלשון: גבורה ודין] להוציא את האש מתחת המזבח והיינו שנתן לו הקב"ה רשות לעשות דין בישראל והיה חלילה עושה כליה בישראל לו והיו נכלים מן העולם" ר"ל, ומיד הגיעו המלאכים האלו ואמרו שכיון שישראל עושים חסד ורחמים זה עם זה יש לקב"ה לרחם עליהם, וכן היה, ואפילו שהיו מעשיהם האחרים לא טובים, ולמה? = "כי חפץ חסד הוא" !.

ומה יש לנו ללמוד מזה? שגם אם אנו רואים באחרים דברים רעים בל נאמר לעצמנו: "מה כך הוא מתנהג בשבת?" – "מה כך הוא קם מאוחר?!", או שהוא מיצר לנו הרי שיש לנו להסתכל במידה זו אם יש בו חסד הרי שכמו שהקב"ה מסתכל במידה זו ומוחל בו שלא תגיע עליו פורענות, כן יש לנו להתחשב בזה ולהאוב אותו במידה זו של חסד שיש בו, וכמו שאומר הרה"ק ר' נחמן מברסלב זי"ע א"ע פ" (תהילים): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", והיינו שאם נביט על ה"נקודה הטובה" שבו, וכגון שעושה חסד, וכנ"ל, הרי שפתאום הוא יראה לנו באור חיובי, ו"ורשע" שבו יעלם, "והתבוננת על מקומו ואיננו", היינו ש"ורשע" נעלם ע"י הנקודה [או הנקודות] הטובות, והחבר מצטייר אחרת, וכדאיאתא בגמרא ברכות (י'), { וכעין זה בגמרא תענית (כ"ג):, ועי' כתובות (ס"ז):, ואכמ"ל } על הפסוק (תהילים ק"ז): "יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם" = "חטאים" – "ולא חוטאים", - "ורשעים עוד אינם" היינו הרשע שלהם איננו, ובפרט יש לו להסתכל כך על אשתו שמגדלת בנו לת"ת, ומצילתו מן החטא וכמו שמביא רבינו בשם חז"ל, וכדאיאתא בגמרא ברכות (י"ז):. "נשים במאי קזכיין? היינו נשים במה הם זוכות לחיי העולם הבא? בזה שהם עוזרים לבעליהן ולבניהן בלימוד התורה, ע"י שמסירים מהם הטרדות האחרות, וכן היה מנהגו של הרה"ק ר' ישעיה ב"ר משה מקרסטייר זי"ע א"ע שהיה כל הזמן עושה חסד עם הבריות, וכמה חשובים בדברים אלו בימים אלו של עשיית", ומי שיעשה חסד הקב"ה יעשה עמו חסד ואף שיש לו גם מעשים רעים, וכנ"ל = וזהו: "כי חפץ חסד הוא"! היינו שהוא חפץ במי שעושה חסד!

ייתן ה' נזכה לגמר חתימה טובה! "ישועות מקיפות" לכלל ולפרט, אמנ!
הוספה לגיליון זה ממורנו רה"י הגאון ר' בנימין דרייפוס שליט"א שאמר לי
ביום ב' ז' תשרי תשפ"ו:

המידה הזאת: "כי חפץ חסד היא" היא מידה כללית לכל המידות, והיינו שכל המידות שאמרנו לפניו שהם: "מי אל כמוך" – "נושא עוון", "עובר על פשע", "לשאירתי נחלתו", "לא החזיק לעד אפך", הכול הוא משום: "כי חפץ חסד הוא"! ועל זה רמז באומריו: "הוא".

הגיליון נודב ע"י ידידיו היקר ר' אברהם לוי שיחי' לע"נ אביו אסלן יהודה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רג'ינה בת רוחמה ומנשה ע"ה, אחיו יצחק בן רג'ינה ז"ל, אחותו מלכה בת רג'ינה ע"ה, אחותו אסתר בת רג'ינה ע"ה, אחינו הד"ר יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה.

אנחנו לומדים בספ"ק "תומר דבורה" כבר כמה שבועות וכולו עוסק בהידבקות שלנו בדרכי הקב"ה, ואנחנו נמצאים קצת בעשרת ימי תשובה שכשמים כן הם ימי תשובה, והם ימים מסוגלים לעשות תשובה, ונזכיר דבר נפלא כשלמדתי היום עם החברותות היקרים הבה"ח אליסף מדרכי שיחי' והבה"ח ניסן אשורי שיחי' ראינו בספר "קיצור שולחן ערוך" (ס' ק"ל) בשם רבינו הרמ"ק זיע"א שימים אלו של עשרת ימי תשובה הם כמו ימי חול המועד, וכמובן שאין כוונת רבינו לומר מבחינה הלכתית, אלא לומר לנו כמה חשובים הם ימים אלו שיש לעסוק בהם פחות בענייני העולם הזה, ולעסוק בהם בענייני התשובה ועשיית מצוות ומעשים טובים, עוד הלכה מעניינת ראינו (שם ס"ג) שיש שנהגו בימים אלו של עשרת ימי תשובה לומר בברכת המזון: "הרחמן הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה", ולפי דברי רבינו מבואר טובא שהרי ימים אלו הם כימי חוה"מ וחוה"מ הוא מתחיל בחג ונגמר בחג, וממילא הי"ט הראשון של ימי חוה"מ אלו הוא ר"ה והי"ט שני שלהם הוא יוה"כ"פ, וממילא ביניהם יכול לומר בקשה זו, וכן בימים אלו של עש"ת נוהגים רבים מהחסידים ללכת לומר תשליל [ובשנה שעברה ראיתי כאן בירושלים במעיין ליפתא יום לפני יוה"כ"פ את כ"ק האדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א ומאות חסידים אומרים תשליל] וכל עיקרו של נוסח התשליל הולך כסובב סביב העניין של י"ג מידות לפי שכל הנוסח בנוי על הפסוקים במיכה: "מי אל כמוך וכו'", {ולכן הרבה נוהגים לומר את התשליל בליל הסליחות שבו אומרים את הפיוט של י"ג מידות}, שעליהם נסוב ספרו של רבינו, קצת נעסוק במידה השישית של הי"ג מידות שהיא:

הו' - כי חפץ חסד הוא

הלא כבר פרשנו במקומו שיש בהיכל ידוע מלאכים ממדים לקבל גמילות חסד שאדם עושה בעולם הזה, וכאשר מדת הדיון מקטרגת על ישראל, מיד אתם המלאכים מראים החסד ההוא והקדוש ברוך הוא מרחם על ישראל מפני שהוא חפץ בחסד, ועם היות שהם חביבים אם הם גומלים חסד זה לזה - מרחם עליהם, וכמו שהיה בזמן ההדבן שנאמר לגבריאל (יחזקאל י, ב) בא אל בינות לגלגל וגו' כי הוא שר הדיון והגבורה ונתן לו רשות לקבל כחות הדיון בינות לגלגל מתחת לכרובים מאש המזבח דהינו דין גבורת המלכות והיה הדיון מתחזק עד שבקש לכלות את הכל לקעקע ביצתו של ישראל מפני שנתחייבו כליה וכתוב (שם, ח) וירא לכרובים תבנית יד אדם תחת כנפיהם והינו שאמר הקדוש ברוך הוא לגבריאל הם גומלים חסדים אלו עם אלו ואף אם הם חביבים נצולו ויהיה להם שארית. והטעם מפני מדה זו כי חפץ חסד הוא רוצה במה שיהיה גומלים חסד ואותו צד מזכיר להם עם היות שאינם כשרים בצד אחר.

אם כן בסדר זו ראוי לאדם להתנהג אף אם ראה שאדם עושה לו רע ומוכעיסו אם יש בו צד טובה שמטיב לאחרים או מדה טובה שמתנהג כשורה יספיק לו צד זה לבטל כעסו מעליו וירצה לבו עמו ויחפץ חסד ויאמר די לי בטובה זו שיש לו וכל שכן באשתו כדפשו רבותינו זכרונם לברכה (יבמות סג, א) דינו שמגדלות את בנינו ומצילות אותנו מן החטא, כך יאמר על כל אדם די לי בטובה פלוגית שעשה לי או שעשה עם פלוני או מדה טובה פלוגית שיש לו יהיה חפץ חסד:

ונבאר: